

Rättsfallssamlingen

DOMSTOLENS DOM (andra avdelningen)

den 12 juli 2012 *

”Polissamarbete och straffrättsligt samarbete — Rambeslut 2001/220/RIF — Brottsoffrets ställning i straffrättsliga förfaranden — Direktiv 2004/80/EG — Ersättning till brottsoffer — Ansvar för en juridisk person — Ersättning inom ramen för straffrättsliga förfaranden”

I mål C-79/11,

angående en begäran om förhandsavgörande enligt artikel 267 FEUF och artikel 35 EU, framställd av undersökningsdomaren vid Tribunale di Firenze (Italien) genom beslut av den 9 februari 2011, som inkom till domstolen den 22 februari 2011, i brottmålet mot

Maurizio Giovanardi m.fl.,

meddelar

DOMSTOLEN (andra avdelningen)

sammansatt av avdelningsordföranden J.N. Cunha Rodrigues (referent) samt domarna U. Löhmus, A. Ó Caoimh, A. Arabadjiev och C.G. Fernlund,

generaladvokat: E. Sharpston,

justitiesekreterare: förste handläggaren M. Ferreira,

efter det skriftliga förfarandet och förhandlingen den 15 mars 2012,

med beaktande av de yttranden som avgetts av:

- F. Giunti m.fl., genom A. Conti och S. Grisenti, avvocati,
- Italiens regering, genom G. Palmieri, i egenskap av ombud, biträdd av L. D’Ascia, avvocato dello Stato,
- Tysklands regering, genom T. Henze, J. Kemper och F. Wannek, samtliga i egenskap av ombud,
- Nederländernas regering, genom C. Wissels och B. Koopman, båda i egenskap av ombud,
- Österrikes regering, genom A. Posch, i egenskap av ombud,
- Europeiska kommissionen, genom F. Moro och R. Troosters, båda i egenskap av ombud,

och efter att den 15 maj 2012 ha hört generaladvokatens förslag till avgörande,

* Rättegångsspråk: italienska.

följande

Dom

- 1 Begäran om förhandsavgörande avser tolkningen av rådets rambeslut 2001/220/RIF av den 15 mars 2001 om brottsoffrets ställning i straffrättsliga förfaranden (EGT L 82, s. 1) (nedan kallat rambeslutet) och rådets direktiv 2004/80/EG av den 29 april 2004 om ersättning till brottsoffer (EUT L 261, s. 15).
- 2 Begäran har framställts i ett brottmål mot Maurizio Giovanardi och ett antal ytterligare personer med anledning av en olycka på deras arbetsplats.

Tillämpliga bestämmelser

Unionsrätten

- 3 Det framgår av skäl 3 i rambeslutet att Europeiska rådet i Tammerfors (Finland) den 15 och 16 oktober 1999 föreskrev att miniminormer borde utarbetas för skydd av brottsoffer, särskilt för offrens tillgång till rättslig prövning och rätt till skadestånd.
- 4 Skäl 4 i rambeslutet har följande lydelse:

”Medlemsstaterna bör göra en tillnärmning av sina lagar och andra författningar i den mån det behövs för att genomföra målet att ge brottsoffer en hög skyddsnivå, oberoende av i vilken medlemsstat de befinner sig.”
- 5 Enligt artikel 1 i rambeslutet har, i beslutet, följande termer nedan angiven innebörd:

a) *brottsoffer*: varje fysisk person som har lidit skada, inklusive fysisk och mental skada, känslomässigt lidande, materiell förlust, som direkt förorsakats av handlingar eller underlåtelser som strider mot den straffrättsliga lagstiftningen i en medlemsstat.

...

c) *straffrättsligt förfarande*: straffrättsligt förfarande i överensstämmelse med tillämplig nationell rätt.

...”
- 6 Artikel 9 i rambeslutet har rubriken ”Rätt till ersättning inom ramen för straffrättsliga förfaranden”. Artikel 9.1 stadgar följande:

”Varje medlemsstat skall säkerställa att offret för en straffbar gärning inom rimlig tid och inom ramen för det straffrättsliga förfarandet har rätt att få ett beslut om ersättning från förövaren av brottet, utom då det i den nationella lagstiftningen, för vissa fall, föreskrivs att ersättning kommer att ges i annan ordning.”
- 7 Artikel 1 i direktiv 2004/80 har följande lydelse:

”Medlemsstaterna skall ombesörja att, då ett uppsåtligt våldsbrott har begåtts i en annan medlemsstat än den medlemsstat där sökanden av ersättning har sin vanliga vistelseort, sökanden skall ha rätt att lämna in ansökan till en myndighet eller ett annat organ i den sistnämnda medlemsstaten.”

Den nationella lagstiftningen

8 Det framgår av artikel 1 i lagstiftningsdekret nr 231 av den 8 juni 2001 (*Gazzetta Ufficiale della Repubblica italiana* nr 140 av den 19 juni 2001, s. 4) (nedan kallat lagstiftningsdekret nr 231/2001) att detta dekret reglerar organs ansvar för administrativa överträdelser till följd av brott och att det omfattar såväl bolag och organ som utgör juridiska personer som föreningar, även sådana som saknar rättspersonlighet, men däremot inte staten, territoriella offentliga förvaltningsenheter, offentliga organ som inte utövar en ekonomisk funktion eller enheter som utövar en konstitutionell funktion.

9 Artikel 5 i lagstiftningsdekret nr 231/2001 fastställer vilka kategorier av fysiska personer som, i egenskap av den som faktiskt begått en överträdelse, ådrar organet eller den juridiska personen ansvar. Där stadgas följande:

”1. Organet ansvarar för överträdelser som begåtts i dess intresse eller till dess fördel

a) av personer som har till uppgift att representera, administrera eller leda organet eller en organisatorisk enhet inom organet med finansiell och funktionell autonomi samt av personer som de facto leder och kontrollerar organet,

b) av personer som står under ledning eller kontroll av en sådan person som avses i led a.

2. Organet hålls inte ansvarigt om de personer som anges i punkt 1 har handlat uteslutande i eget eller i tredje mans intresse.”

10 Artiklarna 6 och 7 i lagstiftningsdekret nr 231/2001 preciserar under vilka förutsättningar en juridisk person kan hållas ansvarig.

11 Artikel 6.1 i nämnda lagstiftningsdekret föreskriver följande:

”Om överträdelsen har begåtts av en sådan person som avses i artikel 5.1 a ska organet inte hållas ansvarigt om det lägger fram bevis för att

a) ledningsorganet innan överträdelsen begicks har antagit och effektivt tillämpat modeller för organisation och förvaltning som bör förhindra överträdelser av det slag som förekommit,

b) uppgiften att övervaka att dessa modeller fungerar och efterlevs och tillse att de hålls uppdaterade har anförtrotts en enhet inom organet med autonoma initiativ- och kontrollbefogenheter,

c) den person som begått överträdelsen har gjort detta genom att på ett bedrägligt sätt kringgå organisations- och ledningsmodellen,

d) den enhet som avses i led b inte har brustit i sin övervakningsplikt eller hanterat övervakningen på ett bristfälligt sätt.”

12 Artikel 7 i lagstiftningsdekret nr 231/2001 föreskriver följande:

”1. I det fall som avses i artikel 5.1 b ska organet hållas ansvarigt om det är underlåtenhet att uppfylla lednings- eller kontrollskyldigheterna som gjort överträdelsen möjlig.

2. I alla händelser kan det inte anses vara fråga om underlåtenhet att uppfylla lednings- eller kontrollskyldigheterna om organet innan överträdelsen begicks antagit och effektivt tillämpat modeller för organisation och förvaltning som bör hindra överträdelser av det slag som förekommit.

3. Med hänsyn till organisationens art och storlek samt det slags verksamhet som bedrivs föreskriver modellen lämpliga åtgärder för att säkerställa att verksamheten bedrivs på ett lagenligt sätt och för att i tid avslöja och undanröja risksituationer.

4. En effektiv tillämpning av modellen fordrar

- a) regelbunden kontroll och eventuell justering av modellen för det fall att betydande överträdelser av bestämmelserna konstateras eller vid förändringar av organisationen eller verksamheten,
- b) ett disciplinärt system för att påföra sanktioner om åtgärderna enligt modellen inte följs.”

13 Artikel 25 septies i lagstiftningsdekret nr 231/2001, i dess lydelse enligt lagstiftningsdekret nr 81 av den 9 april 2008 om verkställighet av artikel 1 i lag nr 123 av den 3 augusti 2007 om arbetsmiljöskydd (ordinarie supplement nr 108 till GURI nr 101 av den 30 april 2008), har rubriken ”Vållande till annans död eller vållande av allvarlig eller mycket allvarlig kroppsskada till följd av åsidosättande av arbetsmiljöbestämmelserna” och stadgar följande:

”1. Brott mot artikel 589 i strafflagen ska medföra böter motsvarande 1 000 kvotdelar när det begås i strid med artikel 55.2 i lagstiftningsdekretet om verkställighet av artikel 1 i lag nr 123 av den 3 augusti 2007 om arbetsmiljöskydd. Vid fällande dom för sådant brott som avses i föregående mening, ska förbudssanktionerna enligt artikel 9.2 tillämpas för en period på minst tre månader och högst ett år.

2. Utan att det påverkar tillämpningen av punkt 1 ska brott mot artikel 589 i strafflagen medföra böter med minst 250 och högst 500 kvotdelar när det har begåtts i strid med arbetsmiljöbestämmelserna. Vid fällande dom för det brott som avses i föregående mening, ska förbudssanktionerna enligt artikel 9.2 tillämpas för en period på minst tre månader och högst ett år.

3. Brott mot artikel 590.3 i strafflagen ska medföra böter med högst 250 kvotdelar när det begås i strid med arbetsmiljöbestämmelserna. Vid fällande dom för ett sådant brott som avses i föregående mening, ska förbudssanktionerna enligt artikel 9.2 tillämpas för en period på högst sex månader.”

14 Artikel 34 i lagstiftningsdekret nr 231/2001 har följande lydelse:

”Bestämmelserna i detta kapitel samt, i tillämpliga delar, bestämmelserna i straffprocesslagen och i lagstiftningsdekret nr 271 av den 28 juli 1989 gäller för förfaranden om administrativa överträdelser till följd av brott.”

15 Enligt artikel 35 i lagstiftningsdekret nr 231/2001 gäller följande:

”Bestämmelserna om den tilltalade gäller i tillämpliga delar för organet.”

16 Enligt artikel 36 i detta lagstiftningsdekret tillkommer behörighet att pröva det aktuella organets administrativa överträdelser den brottmålsdomstol som är behörig att pröva åtalerna för de brott som ligger till grund för dessa överträdelser.

17 Enligt artikel 185 i strafflagen medför varje brott som orsakar förmögenhetsskada eller ideell skada ersättningskyldighet för gärningsmannen och för de personer som är civilrättsligt ansvariga för dennes gärningar.

18 Artikel 74 i straffprocesslagen stadgar att den person som åsamkats skada genom brottet eller dennes bröstarvingar inom ramen för det straffrättsliga förfarandet kan framställa ett civilrättsligt yrkande om återbetalning eller skadestånd enligt artikel 185 i strafflagen mot den tilltalade och mot den person som är civilrättsligt ansvarig.

19 Artikel 83.1 i straffprocesslagen stadgar följande:

”Målsäganden och, i de fall som anges i artikel 77.4, allmän åklagare kan inom ramen för det straffrättsliga förfarandet väcka talan mot [den person] som är civilrättsligt ansvarig för den tilltalades gärningar. Talan kan väckas mot den tilltalade såsom civilrättsligt ansvarig för sina medtilltalades gärningar om han har frikänts eller om beslut har meddelats att det saknas anledning att döma i målet avseende honom ...”

Målet vid den nationella domstolen och tolkningsfrågan

- 20 Den 28 juli 2010 väckte allmänna åklagaren åtal vid Tribunale di Firenze mot Maurizio Giovanardi och ett antal andra personer för att genom oaktsamhet i den mening som avses i artiklarna 41, 113, 589.2 och 589.4 i strafflagen ha medverkat till att orsaka en persons död och mycket allvarliga skador för flera andra personer. De faktiska omständigheterna ägde rum den 2 oktober 2008, då de tilltalade arbetade som anställda vid Rete Ferroviaria Italiana SpA (det italienska järnvägsbolaget) och åsidosatte vissa säkerhetsbestämmelser vid en järnvägsväxel.
- 21 Åklagaren har i sin stämningsansökan även väckt talan mot två juridiska personer, Elettri Fer Srl och Rete Ferroviaria Italiana SpA, för en ”administrativ överträdelse till följd av brott” enligt artikel 25 septies punkterna 2 och 3 i lagstiftningsdekret nr 231/2001, i enlighet med bestämmelserna i italiensk rätt om juridiska personers ”administrativa” ansvar för brott som de tilltalade begått i tjänsten när de handlat för den juridiska personens räkning.
- 22 Enligt den hänskjutande domstolen hålls de fysiska personer som är tilltalade direkt ansvariga för de gärningar som medförde att en arbetare dog och två andra skadades när de utförde arbete vid den ovannämnda järnvägsväxeln, på grund av att de inte vidtog de åtgärder som lagligen fordrades för att säkerställa deras säkerhet. De juridiska personerna, som har att svara för en ”administrativ” överträdelse till följd av brott, hålls för sin del ansvariga på grund av att de inte haft en bättre utarbetad organisation, vilket medför sanktioner enligt lagstiftningsdekret nr 231/2001.
- 23 Vid den muntliga förberedelsen den 30 november 2010 vid den hänskjutande domstolen, som har att pröva åklagarens åtal, begärde brottsoffren med stöd av artikel 74 och följande artiklar i straffprocesslagen att få inträda som civilrättsliga parter, inte bara i förhållande till de fysiska personer som är tilltalade i målet, utan även i förhållande till de båda juridiska personer som av åklagarmyndigheten kallats att svara i målet.
- 24 Nämnda juridiska personer har bestritt denna begäran och anfört att den italienska lagstiftningen inte ger brottsoffer möjlighet att väcka talan direkt mot juridiska personer, även om dessa har kallats att svara i målet, för att få ersättning för skador som orsakats genom brott begångna av deras anställda.
- 25 Den hänskjutande domstolen har påpekat att artikel 185 i strafflagen föreskriver skadeståndsansvar för brottets gärningsman samt för de fysiska och juridiska personer som enligt civilrättsliga bestämmelser ansvarar för dennes gärningar. Enligt straffprocesslagen kan brottsoffer därför inträda som civilrättsliga parter i förhållande till de tilltalade inom ramen för det straffrättsliga förfarandet och föra talan mot personer, fysiska eller juridiska, som enligt civilrätten ansvarar för de tilltalades handlingar, när dessa handlingar utförts inom ramen för ett anställningsförhållande eller i dessa personers direkta intresse och för deras räkning.
- 26 Genom lagstiftningsdekret nr 231/2001 infördes i italiensk rätt den särskilda rättsfiguren juridiska personers ansvar för ”administrativa överträdelser” till följd av brott. Detta ansvar gäller enligt artikel 25 septies i dekretet bland annat vållande till annans död, när detta inträffar i samband med åsidosättande av artikel 55.5 i lagstiftningsdekret nr 81 av den 9 april 2008, vilket är en av åtalpunkterna i det nationella målet.

- 27 Lagstiftningsdekret nr 231/2001 föreskriver inte uttryckligen någon möjlighet att inträda som civilrättslig part i förhållande till juridiska personer som har kallats att svara för sådana "administrativa" överträdelse till följd av brott som avses i dekretet. Enligt praxis från Corte suprema di cassazione och de lägre domstolsinstanserna ska en begäran om sådan partsställning avvisas.
- 28 Den hänskjutande domstolen har noterat att om den delar den tolkningen av italiensk rätt, är den situation som då följer inte förenlig med unionsrätten, eftersom italiensk rätt i så fall begränsar möjligheten för brottsoffret att få full ersättning för sin skada och tvingar denne att väcka en ny skadeståndstalan vid sidan om det straffrättsliga förfarandet, vilken, under antagandet att den bifalls, kommer att äga rum senare, vilket berövar talan dess effektiva verkan.
- 29 Mot denna bakgrund beslutade undersökningsdomaren vid Tribunale di Firenze att vilandeförklara målet och ställa följande frågor till EU-domstolen:

"Är de italienska bestämmelserna om administrativt ansvar för juridiska personer, såsom de framgår av lagstiftningsdekret nr 231/2001 i ändrad lydelse, förenliga med gemenskapsrättens bestämmelser om skydd för brottsoffer i straffrättsliga förfaranden i den mån nämnda italienska bestämmelser inte 'uttryckligen' föreskriver att dessa juridiska personer, inom ramen för det straffrättsliga förfarandet, kan hållas ansvariga för den skada som brottsoffren har orsakats?"

Domstolens behörighet

- 30 Enligt artikel 9 i protokoll nr 36 om övergångsbestämmelser, som utgör en bilaga till EUF-fördraget, ska rättsverkan för rambeslutet, som antagits på grundval av avdelning VI i EU-fördraget före ikraftträdandet av Lissabonfördraget, bestå så länge rambeslutet inte upphävs, ogiltigförklaras eller ändras med tillämpning av fördragen.
- 31 Det anges vidare i artikel 10.1 i samma protokoll att de befogenheter som domstolen har när det gäller sådana unionsakter på området polissamarbete och straffrättsligt samarbete som har antagits före ikraftträdandet av Lissabonfördraget enligt avdelning VI i EU-fördraget ska vara oförändrade, också när befogenheterna har godkänts enligt artikel 35.2 EU. Med tillämpning av artikel 10.3 i detta protokoll ska den övergångsåtgärd som anges i artikel 10.1 i protokollet upphöra att gälla fem år efter den 1 december 2009, det vill säga dagen för ikraftträdandet av Lissabonfördraget.
- 32 Det framgår av informationen rörande tidpunkten för Amsterdamfördragets ikraftträdande, offentliggjord i *Europeiska gemenskapernas officiella tidning* av den 1 maj 1999 (EGT L 114, s. 56), att Republiken Italien har avgett en förklaring enligt artikel 35.2 EU om att medlemsstaten har godtagit domstolens behörighet att pröva frågor om giltigheten och tolkningen av de rättsakter som avses i artikel 35 EU enligt villkoren i artikel 35.3 b EU.
- 33 Det är vidare utrett att rambeslutet, vars rättsliga grund är artikel 31 EU och artikel 34 EU, är en sådan rättsakt som enligt artikel 35.1 EU kan bli föremål för domstolens prövning i ett förfarande för förhandsavgörande. Det har inte heller bestritts att undersökningsdomaren, när denne agerar inom ramen för ett sådant förfarande som det nationella målet, ska anses utgöra en domstol i en medlemsstat i den mening som avses i artikel 35 EU (se, bland annat, dom av den 21 december 2011 i mål C-507/10, X, REU 2011, s. I-14241, punkt 21).
- 34 Under dessa omständigheter är domstolen behörig att besvara den ställda frågan.

Prövning av tolkningsfrågan

- 35 Den nationella domstolen har ställt sin fråga för att få klarhet i huruvida bestämmelserna i lagstiftningsdekret nr 231/2001 om administrativt ansvar för juridiska personer är förenliga med direktiv 2004/80 och med artikel 9 i rambeslutet i den mån de inte föreskriver någon möjlighet för brottsoffer att inom ramen för det straffrättsliga förfarandet föra talan mot juridiska personer om ersättning för den skada de lidit.
- 36 Domstolen kan förvisso enligt sin fasta praxis inte yttra sig i frågor som rör medlemsstaternas interna rätt eller om huruvida nationella bestämmelser är förenliga med unionsrätten. Den kan emellertid tillhandahålla den nationella domstolen alla upplysningar om tolkningen av unionsrätten som kan göra det möjligt för sistnämnda domstol att avgöra den aktuella tvisten (se, bland annat, dom av den 8 juni 2006 i mål C-60/05, WWF Italia m.fl., REG 2006, s. I-5083, punkt 18).
- 37 Domstolen konstaterar inledningsvis att direktiv 2004/80 inte är relevant i sammanhanget. Såsom framgår bland annat av artikel 1 i direktivet, syftar detta direktiv till att underlätta för offer för uppsåtliga våldsbrott att kunna få ersättning i gränsöverskridande fall. Det är utrett att det i det nationella målet är fråga om överträdelser genom oaktsamhet och att situationen dessutom är rent nationell.
- 38 Vad gäller rambeslutet ska medlemsstaterna enligt artikel 9.1 i beslutet säkerställa att offret för en straffbar gärning har rätt att inom rimlig tid och inom ramen för det straffrättsliga förfarandet få ett beslut om ersättning från förövaren av brottet, utom då det i den nationella lagstiftningen, för vissa fall, föreskrivs att ersättning ska ges i annan ordning.
- 39 Enligt artikel 1 a i rambeslutet avser begreppet ”brottsoffer” i beslutet varje fysisk person som har lidit skada ”som direkt förorsakats av handlingar eller underlåtelser som strider mot den straffrättsliga lagstiftningen i en medlemsstat”.
- 40 Det är utrett att brottsoffren i det nationella målet enligt italiensk rätt kan begära ersättning från de fysiska personer som har begått de brott som lagstiftningsdekret nr 231/2001 hänvisar till, för skador som orsakats direkt av dessa brott, genom att inträda som civilrättsliga parter inom ramen för det straffrättsliga förfarandet.
- 41 Detta är i linje med syftet bakom artikel 9.1 i rambeslutet, det vill säga att säkerställa att brottsoffret har rätt att inom rimlig tid och inom ramen för det straffrättsliga förfarandet få ett beslut om ersättning från förövaren av brottet.
- 42 Den hänskjutande domstolen frågar sig om inte artikel 9.1 i rambeslutet ska tolkas så, att brottsoffret inom ramen för samma straffrättsliga förfarande även ska kunna begära ersättning för sina skador från de juridiska personer mot vilka talan väckts med stöd av artikel 25 septies i lagstiftningsdekret nr 231/2001.
- 43 En sådan tolkning kan inte godtas.
- 44 För det första konstaterar domstolen att även om brottsoffer, såsom stadgas i skäl 4 i rambeslutet, ska ges en hög skyddsnivå (se, bland annat, dom av den 9 oktober 2008 i mål C-404/07, Katz, REG 2008, s. I-7607, punkterna 42 och 46), syftar rambeslutet endast till att – inom ramen för det straffrättsliga förfarandet såsom det definieras i artikel 1 c i beslutet – fastställa miniminormer för skydd av brottsoffer (dom av den 15 september 2011 i de förenade målen C-483/09 och C-1/10, Gueye och Salmerón Sánchez, REU 2011, s. I-8263, punkt 52).

- 45 Rambeslutet, som enbart rör brottsoffrets ställning i straffrättsliga förfaranden, innehåller vidare inget som tyder på att unionslagstiftaren avsett att förplikta medlemsstaterna att föreskriva straffansvar för juridiska personer.
- 46 Slutligen framgår av själva lydelsen av artikel 1 a i rambeslutet att detta beslut i princip garanterar brottsoffret en rätt till ersättning inom ramen för det straffrättsliga förfarandet för "handlingar eller underlåtelser som strider mot den straffrättsliga lagstiftningen i en medlemsstat" och som "direkt" förorsakat skadorna (se dom av den 28 juni 2007 i mål C-467/05, Dell'Orto, REG 2007, s. I-5557, punkt 53 och 57).
- 47 Det framgår av begäran om förhandsavgörande att en sådan "administrativ" överträdelse till följd av brott som medför att talan väcks med stöd av lagstiftningsdekret nr 231/2001 är en separat överträdelse som inte har något direkt orsakssamband med de skador som orsakats av det brott som begåtts av en fysisk person och som lett till skadeståndskravet. Enligt den hänskjutande domstolen kvalificeras den juridiska personens ansvar enligt ett regelverk som det i lagstiftningsdekretet som "administrativt", "indirekt" och "subsidiärt" och skiljer sig från det straffrättsliga ansvaret för den fysiska personen som begått det brott som direkt orsakat skadan och från vilken, såsom framgår av punkt 40 ovan, ersättning kan begäras inom ramen för det straffrättsliga förfarandet.
- 48 De personer som lidit skada genom en administrativ överträdelse till följd av brott som begåtts av en juridisk person, såsom den som medfört att talan väcks med stöd av lagstiftningsdekret nr 231/2001, kan inte vad gäller tillämpningen av artikel 9.1 i rambeslutet betraktas som brottsoffer med rätt att få ett skadeståndskrav mot denna juridiska person prövat inom ramen för det straffrättsliga förfarandet.
- 49 Av vad som anförts följer att den hänskjutna frågan ska besvaras på följande sätt. Artikel 9.1 i rambeslutet ska tolkas så, att den inte hindrar att ett brottsoffer, i ett system med ansvar för juridiska personer såsom det i det nationella målet, nekas möjlighet att, inom ramen för det straffrättsliga förfarandet, från den juridiska person som har begått en administrativ överträdelse till följd av brott begära ersättning för skada som direkt orsakats av brottet.

Rättegångskostnader

- 50 Eftersom förfarandet i förhållande till parterna i målet vid den nationella domstolen utgör ett led i beredningen av samma mål, ankommer det på den nationella domstolen att besluta om rättegångskostnaderna. De kostnader för att avge yttrande till domstolen som andra än nämnda parter har haft är inte ersättningsgilla.

Mot denna bakgrund beslutar domstolen (andra avdelningen) följande:

Artikel 9.1 i rådets rambeslut 2001/220/RIF av den 15 mars 2001 om brottsoffrets ställning i straffrättsliga förfaranden ska tolkas så, att den inte hindrar att ett brottsoffer, i ett system med ansvar för juridiska personer såsom det i det nationella målet, nekas möjlighet att, inom ramen för det straffrättsliga förfarandet, från den juridiska person som har begått en administrativ överträdelse till följd av brott begära ersättning för skada som direkt orsakats av brottet.

Underskrifter